

ELŐFIZETÉSI DÍJ:

Postán vagy Pésett hához küldve:
EGÉSZ ÉVRE 5 frt — kr.
FÉL ÉVRE 2 „ 50 „
NEGYED ÉVRE 1 „ 25 „
EGYES SZÁM 10 kr.
Megjelenik minden szombaton.
Bármely számkapcsolat
Weidinger Nándor könyvker.
(Széchenyi-16r.)

PÉCSI FIGYELŐ.

HIRDETÉSEK ÁRA:

Egy 8t hasábos petts sor egy-
szeri megjelenésért 6 kr.,
3-szorért 5 kr., 10-szerért
4 kr. fizetendő.
Minden hirdetés után 30 kr.
bélyegdíj fizetendő.
A nyilttér 1 pett sora 10 kr.
A hirdetési díj előre fizetendő.

Szerkesztőség:

János-utca 8-ik szám.

A lap lellemi részét illető közlemények és előfizetések a szerkesztőséghez, hirdetések pedig a kiadóhivatalhoz intézendők.

Előfizethet: helyben: a kiadóhivatalban, **KÖSZL JÁNOS** úrnál a városház épületében, **LILL JÁNOS** úrnál a budai külvárosban, valamint a vidéken minden postahivatalnál.

Kiadóhivatal:

János-utca 8-ik szám.

Kéziratok vissza nem adatnak

A magyar gazda helyzete.

Az ország különféle vidékeiről érkező hírek azt mondják, hogy a gabonapiac viszonyai már rég nem voltak olyan szomorúak, mint az idén és Magyarország gazdaközönsége sóhajtván néz a jövő elé.

Pécsen az idő szerint a java buza métermázsájáért 7 frt 20 és 40 krt adogatnak. Alig van ezzel a gazdának és családjának munkája megfizetve. Hogy a föld, a mely pedig csakugy tőke mint a pénz, ezenfelül kamatot is hozzon, arról szó sem lehet.

Világos ezekből, hogy a gazdák bajait az alacsony gabona-árak okozzák. De hát ki vagy mi okozza azt, hogy a gabonának pár esztendő óta nincs meg az igazi ára? Kétségtelesen sok körülmény játszik össze, hogy ez így legyen, de igen vakmerő embernek kell lennie, a ki tagadni akarná, hogy a kormánynak nincs része benne. Ha már úgy összeláncolt bennünket Ausztriával, legalább arról kellett volna gondoskodnia, hogy az orosz, meg az oláh gabona csak vámmal jöhessen be az országba s így az osztrákok reánk legyenek szorulva s mi ne legyünk kénytelenek az árákból engedni azért, mert az oláh- vagy oroszországi gazda a budapesti és bécsi piacon olcsóbban kínálja a maga gabonáját.

De ha már ezt sem merte megtenni, azzal is nagyot lendíthetne a gazdák sorsán, ha valami gabonaféle kell a katonaságnak, azt mind Magyarország szerzetné. Mert szép kis pénz látnának ebből is a magyar gazdák. Teljes békeidőben is be van vonulva a katonasághoz 260.000 ember. Már most ha egy-egy emberre egy évre csak 3 métermázsát számítnak is, az kitesz 780.000 métermázsát, melynek ára zsebeinkbe jutna.

Ló van a hadseregben kerekszám 220.000. Ezt, persze mind istállón tartják, egész éven át zabbal és szénával. Vegyünk most már egy-egy lóra csak 10 métermázsát zabot és 10 szeker szénát s a zab métermázsáját 5 frttal, a szeker szénáját 4 forinttal számítsuk, ez kerek számmal kitesz körülbelül 20 millió forintot. Szóval a hadsereg több mint 20 millió forint árú

gabonát és szénát vásárolt évenként, de csak a kisebb részét Magyarországon, körülbelül kétharmadát pedig Ausztriában, még pedig ott sokkal nagyobb árakon, mint nálunk.

Mert ugy áll a dolog, hogy az ilyes szükségletét minden hadtestparancsnokság külön szerzi be s mint-hogy Ausztriában jóval több hadtestparancsnokság van mint nálunk, az osztrák kereskedők sokkal több gabonafélélet adnak el a katonaságnak, mint a magyar gazdák.

S hogy ott mennyivel nagyobbak az árak, mutatják a következő adatok, melyeket nem mi gondoltunk ki, ha nem egyszerűen kiirtunk abból a jelentéssel, melyet a mult őszön a közös hadügyminiszter terjesztett a delegációk elé.

Igy például a liszt métermázsájáért fizetnek: a II. hadtestnél (Bécs) 11 frt 20 krt., a VIII. hadtestnél (Prága) 11 frt 98 krt., a XIV. hadtestnél (Innsbruck) 12 frt 20 krt., a XV. hadtestnél (Zára) 12 frt 50 krt. Ellenben nálunk 8 frt 95 krt., 7 frt 90 krt., 7 frt 70 krt., tehát minden száz kilogramm lisztet 4—5 frttal drágábban fizetnek az osztrákok, mint a magyarok.

Ugyanígy áll a dolog a tüzifával is. Ugyanis 0-9 négyzetögméter tüzifáért fizet: a bécsi hadtestparancsnokság 4 frt 80 krt., a zárai hadtestparancsnokság 4 frt 90 krt., a kassai hadtestparancsnokság 2 frt 60 krt., a zágrábi hadtestparancsnokság 2 frt 60 krt.

Éppen így vagyunk a zabbal is. A II. hadtestparancsnokság (Bécs) 8 frt 20 krt., a VIII. hadtestparancsnokság (Prága) 8 frt 30 krt., a XIV. hadtestparancsnokság (Innsbruck) 9 frt 30 krt., a XV. hadtestparancsnokság (Zára) 8 frt 20 krt fizet 100 kilogrammért Ausztriában. Ellenben nálunk 5 frt 80 krt., 6 frt 20 krt., 5 frt 30 krt. fizet ugyancsak 100 kilogramm zabért Magyarországon. A mig egy tüzérségi hámos ló napi élelme Magyarországon 45—50 krajczárba kerül, addig Ausztriában ugyanaz a ló 70—75 krt. ért meg. A mig Magyarországon ugyanaz a ló évenként 157—158 frtba kerül, Ausztriában ugyanazért a lóért 258—260 frtot fizetnek a liferánsnak. Magyar-

országon 161—162 frtot fizet az állam évenként tartásdíj, addig Ausztriában a liferans ugyanazon ló tartása díjában 275—282 frtot rak zsebre.

Hát mit tanulhatunk mindezekből? Mindenekelőtt azt, hogy annak a haszonnak a legnagyobb részét, a mit a katonaság élelmézésénél a ló tartásánál szerezni lehet nem mi vágjuk zsebre, hanem az osztrákok. De ez még nem minden. Az ausztriai s magyarországi árak közt roppant különbség van s a kincstár, ha mind e dolgokat nálunk szereznébe, megtakaríthatna legalább is 3—4 millió forintot.

De nem teszi s így azt a 3—4 milliót fizetni kell. Kinek? Hát nekünk, magyar gazdáknak, magyar adófizető polgároknak. A magyar gazda keserves sorsa az, hogy necsak a haszontól essék el, de a más hasznát, a bécsi, brünni, prágai, olmützi kereskedőit is megfizetessék vele.

Ime, ez is egyik oka, még pedig nagy oka, hogy miért nincs ára a gabonának Magyarországon.

Vizsgálat Baranya-Baában.

A f. évi június 22-én megszakított vizsgálat f. évi szeptember 11-én folytatott tovább szeptember 13-án fejeztet be. A vizsgálo küldöttségben részt vettek: Vaniss Sándor m. jegyző, mint vizsgálati biztos, Gyenes Kletus megyei főszámvevő, August Ferenc mint a pénzügyi igazgatóság küldöttje s Jagies József m. helyettes ügyvéd panaszlók képviselője. Szeptember 11-én délután Seb Karoly járási főszolgabíró kíséretében Kardos Kálmán a vármegye főispánja is megjelent a vizsgálatnál, részletes jelentést tétetvén magának a vizsgálo biztos által az ügy állásáról. Különösen kutatva az eddig constalt pénzbuányokat. Külön kihallgatáson fogadta panaszlók képviselőjét s a vizsgálat fontosabb részleteire vonatkozólag maga hallgatta ki Purman Ferenc jelenlegi körjegyző és Eckhard Mihály községi bírót, azzal bocsátván el őket, hogy a vizsgálat befejeztével az ügyet a törvény teljes szigorja alkalmazásával fogja elbírálni.

A június 22-ig folytatott vizsgálatnak Baán község bírái által 1878—1888. évig vezetett s a törvényhatóság által a vonatkozó években már jóváhagytt számadások föllbírálasa képeztek tárgyat. Ennek eredményét, a meg nem engedett czélokra felhasznált, a vármegye felljvizsgálata alól elvont összegek pontos felljegyzésével már annak idején közöltük lapunk hasábjain. A f. évi június 21. és 22. vizsgálatnak

legérdekesebb része Purman Ferenc jelenlegi jegyzőnek „tanukévt” kihallgatása volt; mert a vizsgálat eddigi eredményéből tudva van, hogy atyja Purman Károly volt jegyző szem és kézbaja miatt 4—5 éven keresztül ő, ezt megelőzőleg pedig Vasztt Károly írrok, száte éveken keresztül vezette a község egész adminisztrációját. Purman Ferenc vett részt a tartott képviselő testületi ülésen a községi koremsa, vásár, földek berbeadásánál, ő vezette a jegyzőkönyveket s készítette a bírák „bemondásai” alapján ezek évi törvényhatóságához felterjesztett számadásait. Tehát a község való jóvedelmének a már közölték szerint évről-évre megcsontítása is az ő tudtával történt. Eckhard Mihály jelenlegi bírói számadásának föllbírálasa tárgyában 1887. évi július 10-én tartott képviselő testületi ülésen Purman Ferenc helyettesítette a körjegyzőt, ő szerkesztette a meglevő az összes képviselők által aláírt ama eredeti tanácskozási jegyzőkönyvet is, mely szerint a számadó bíró számadása 6937 frt 10 kr. bevétel, ellenben 6486 frt 28 kr. kiadással s 450 frt 82 kr. pénztári maradvánnyal tudomásul vétetvén a törvényhatósághoz felterjeszteti rendeltetett. Ezen képviselő testületi határozat dacára, a fenti számadás csak 5858 frt 46 kr. bevétel, 5407 frt 64 kr. kiadás és 450 frt 82 kr. pénztári maradvánnyal, tehát 1078 frt 64 kr. jövedelem eltökölésével került fel a vármegyéhez olyképp, hogy az állítólag fenti módon tárgyal számadást Purman Ferenc hamis alapokon újból összeállította az 1887. évi július 10-én tanácskozási jegyzőkönyv és határozat körjegyzői pecsét alatt hamis saú hitelsítetések s a valósággal homlok egyenest ellenkező jelentéssel küldötte be a vármegyéhez jóváhagyás végett.

Purman Ferenc viselt dolgai iránt kihallgatva vállomása Baán község élete szomorú képét tárja elének. Azt mondja ugyanis Purman Ferenc, hogy ő a községi ügyek vezetésére atyjától általános megbízással bírt, egyes fontosabb esetekben tőle s a község bíráitól (?) vette az utasításokat, de hogy „in specie”, az 1886. évi számadás és 1887. évi július 10-i képviselő testületi határozat meghamisítására nyert-e atyjától instructiót, arra már nem emlékszik. A község bíráit állítólag figyelmeltette, hogy a község évi való jóvedelmey egy részének „mellék-számadásban” kezelése a község lakosaira a törvényhatóság által meg nem engedett kivetések eszközése, minden ellenzés és megszámlatás nélkül beszedése s felhasználása sinec reudén; de mitűnt a bírák „a régi szokást” akarták fenntartani, ő is, még édes atyja is belenyugodtak.

Elsimeri, hogy Eckhard Mihály bírónak 1886. évi miudkét rendbeli számítását ő állította össze, az 1887. évi július 10-i eredeti s hamis tartalom képviselői határozat ő szerkesztette s körjegyző helyet

teskint aláírva terjesztette fel a vármegyéhez, atyja Purman Károly ez ülésen jelen sem volt. Azzal védekezik azonban, hogy a bíró meg a képviselőtestület így akarták. A számadásnak a tárgyalást megelőzőleg közszemlén kellvén kitéve lennie, arra a kérdésre, hogy melyik számadást tette ki hát a közönségnek betekintés végett, a valót-e, vagy hamis tartalmú? Azt válasszolja, hogy mind kettőt. S állítása szerint az 1897. évi július 10-i tanácskozáson mindkettőt tárgyalatott s mindkettőt felett ugyanazon ülésben külön jegyzőkönyv felvételével külön határozat is hozottat volna. Azonban a hamis számadásra vonatkozólag sem képviselő testületi, jegyzőkönyvet, sem határozatot produkálni nem képes s az ülési jegyzőkönyvek gyűjteményében ilyet a bizottság sem talál.

Boismeri aztán Purman Ferenc őszintén — a mi egyébként begyőzött s általunk e helyütt közöltetett is — hogy az 1886. évi számadatok módjára „more patrio” tárgyalták az előző és következő évi községi számadásokat is; mert a községek — ugymond — voltak és vannak oly kiadásai, melyek bár a község érdekei előmozdítására szolgálnak, de „czimkünel” fogva jóváhagyás végett a törvényhatóság előtt beszámolhatók nem lévén, azokat évi jóvedelmekből való levonásokkal tartotta czélszerűnek a képviselő-testület fedezni!

Ily elméleti és gyakorlati kézsültséggel, ily minden törvényi és erkölcsi érzéket nélkülöző képesséssel jelöltetett ki és választott meg Purman Ferenc Baranya vármegye egyik legnagyobb és legvagyonosabb községe körjegyzőjének. Ily korrupt viszonyok között s a képviselet ily elvetemett ellenőrsége mellett Purman Ferencnek jutott osztályrészül, hogy atyja módjára s annak utódjaként Baán község sorsát még egy ember életem át tovább intézze, s ő jelölje meg a község közönségének az erkölcsi és anyagi tökélyesedés ama ösvényét, mely egyrészt az érdekelt község, másrészt pedig vármegyei egészeségek közigazgatásának képezni biztositékát!?

Törzsképe ez közlegyeink erkölcsi és anyagi állapotainak. Orvoslásának most és más alkalomadtán elmozdítása vagy halogatása eltekintve községeink a tönk örvényébe való juttatásáról — vármegyei jó hírnevét ásná alá!

Ez okból erősen hisszük, hogy megyénk főispánja és az illetékes megyei hatóság — a vizsgálat befejezése levén — az ügyet politikai pártszempontok s személyi érdekekre való tekintet nélkül — a tiszta és tárgyilagos igazság szemmel tartásával kérielhetlen szigorral fogja haldéktalanul elintéztetni és Baán község helygyi igazgatásának valahára a törvényes rendet érvényre juttatni!

A f. évi szept. 11—13-ikán eszközölt vizsgálat az állami adó s szőlődezsma-váltás kezelése s könyvelése, fogyasztási

T Á R C Z A.

Két galamb története.

Ha figyelmet fordítanánk az állatok életére, nagyon különös tapasztalatokra jöhetnénk.

Egyszer az alföldön laktam, még fiatal éveimben.

De a legelső galamb saját nevelésem volt, melyet a piacon vettem párjával együtt.

Alkalmas hely hiányában egy nagy madárkalitában tartottam, neveltem őket. A him főhéber és fél lábára sánta volt. Ez okból elneveztem Ficzuskának. Némely helyen a hibás lábú állatokat sánta ficzének nevezik.

Ficzuska teljesen értette nevét. Vállamra és ölembe reptül, ha így hívtam. Asztalomra reptül, mikor ott ültem kőtés-el és olvasással.

Addig süttőt-forgott, turbékoltt ott és vagdalt a kőtőtűm, mig figyelembe nem vettem, s megettetem.

Kis felesége gyönyörűt tarka galamb volt.

Ez is szelíd volt, de nem oly bizal maskodó mint Ficzuska.

Mikor kertemben kis kapammal kapálgattam, Ficzuska az udvarról a kertbe hozzám reptül, és a kapa hegyét vagdalta piros orrával, mind addig, mig fél nem vettem, megcsókolgattam, és zsebemben számára mindig hordott kukoricával meg ettettem az ölemben.

Mikor jól lakott, a vállamra reptül, egy kettőt forgott, és aztán elreptül.

Oly okosan nézett és csodás hangokat adott, ha beszéltem hozzá.

Egy napon bereptül a nyitva levő ajtón egyenesen a vállamra s valami sajtáságos panaszló nyögést hallatott. Okos

szemeivel nézett rám oldalvást, a hogy a galambok szokták.

Mi baja lehet?

Meutem vele kifelé. Tudtam, hogy nősténykeje fészken ül, talán a macska lábogratja őket a szinben, hol fészkeltek.

Az okos állat lerepült vállamról és a szinbe tartott.

Berepült oda, de mig én arra felé mentem, ő megint kijött s vállamra reptülve újra nyögő hangot adott.

Bizonynyal baj van e fészék körül, gondoltam.

Besiettem a szinbe.

Ekkor ő felreptül a polezra, hol fészke volt és oda ült a két kis tojásra és ottan nyögött.

Hamar elékaptam a létrát, felmegyek s nézem mi baj.

Macska nincs és Ficzuska ült szépen a tojásokon.

De ismét a vállamra jött s panaszosan turbékoltt.

Ekkor jutott eszembe, hogy mi baj van! A kis tarka nőstény nem volt látható sehol. Kerestem mindenütt. Két egész napig nem láttuk sehol a kis tarkulát.

De im estefelé haza reptül egy fekete galambtól kísértetve, mely idegen volt.

Ficzuska meglátta, amint hazajött, (én szemtanúja voltam az egészenek) oda ment neijéhez nagy búszkén; kétszer körül sétált, nézte föntartott fővel, ekkor jobb szárnyával teljes erejéből verte.

A fekete lovag megállt egy helyben és — bamult.

Az okos Ficzus a nőt büntette.

En pedig sietve mentem a szinbe, nézni mi lesz?

A kis tarka mama a fészket elfoglalta: de Ficzus meg ott se kegyelmzett neki, verte szakadatlanul és hozzá keservesen bűgött.

— Ficzuska! — kiáltottam én, jöjj ide!

Ő vállamra reptül, de csak pereze, ismét verekedni sietett.

Újra magához hívtam, meg fogtam és simogatva bevitettem a szobába. Meg akartam etetni.

Hiszik önök vagy nem: az állat nem evett és szive egy kopogott dobogott mint egy emberi szív, ha fájdalom éri!

Végre aztán mégis összebékültek.

V. Gaál Karolin.

Egy szerencsétlen család.

Wight sziget enybe lev-geje miatt sok beteges, roncsolt egészségű ember kedvencez tartózkodási helye. Az észak zordongasa elől védve magas sziklafalak által alig venni rajta észre az évszakok változását.

A természet mindennemű szépségein kívül a csendes szemlélt még elég tanulmányra való anyagot talál a lakosság foglalatosságában, kik halászok. Mig a meszember kényerét a műhelyben keresi és találja, a földmivel elévezvén munkáját boldog léleknyugalommal ül szerény asztalához az Isten áldását hála telt szívevel élvezni; addig a tengerparti halásznép kenyere a tengerben van elszórva, honnan ezt elég terhes módon, még néha élete kockázatásával is kell szereznie.

Sajnos, hogy nem csak a halászat miatt van e lakosságban félelmet nem ismerő elszántság, hanem már a régóta üzött csempészet is kerestetű forrásuk. Az angol tengerpart igen keesegtetű hely a csempészre nézve, ki sok fáradsággal a batolom- és törvényvel való folytonos daczo-

lás által nem ritkán tetemes nyereséggel üzi mesterségét.

A harminczas években oly jól volt szervezve e kétes üzlet, hogy a kormány minden igyekezete azt eluyomni sikertelen maradt.

A tengerpart hosszában Hompsbirettől Wight ig majd minden halászcsempész is volt. Titkos tarsulat volt ez, mely véd- és dacszövetséget alkotott titkos jelvények általma alatt. A vámhivatalnokok voltak legelcserelettebb elűsegeik, s nem egy veres összehütközésbe kerültek a partvédő hajókkal.

A szegény halászcsaládok közt, kiket megismertem, volt egy, melynek gunyhóiban leggyakorabban s legghosszabb ideig időztem. A háziko a sötét szikla egyik repedésében fektült melynek teraszalakú laposán szorgalmas kezek által felhordott földben szén-termés volt szemléhető, mig a ház előtt egész a tengerpartig nyúlt, szebbnél szebb virágokkal telve. E ház kies felvége, egyszerű tisztasága, de különösen tulajdonosának csodás egyénisége vonzott ide leginkább.

Nagy természetű, 60 éves körüli férfi volt, igen tisztelretremelőt egyéniség, ültözetenek sajátságos szabása, parancsoló modora a 17. századbéli tengeri rablókra emlékeztetett. Mindég teljesen felgyverkezve járt, dacára, hogy állítólagos foglalkozása a halászat volt. Napközben többnyire a tengerparton sültekerezt, vagy töl-ten járkált a víz partján, vagy órákig mozdulatlan ült a magasabb zatonok valamelyikén, pipával a szájában, vagy távosóval kezében, vizsgálván a tenger felszínét: csak ritkán foltozott vitorlákat vagy halókat. Éjjel azonban mindig világosságot lehetett nála látni, ő fiával nem volt hon, leánya és felesége pedig feltűnően nyugtalanok voltak, könnyen felogható okokból. Richard mester nem beiszülő. volt s

nem is ifjukorától fogva halász. Északangolországi bérlok voltak ősei. Az eke mellett nőtt fel, de hivatást s pályához nem értett magában. A tenger volt igazi eleme, a hol is szabad ideje javát töltte. Húsz éves korában meghalt atyja s a kis birtok ura ő lett, mehetett volna most a tengerre, ha akart, de ellent állt a esabításnak: hogy öreg anyját ne szomorítsa, e szándékát nagyban előmozdítja egy kökény szemű lányka is, ki nemsokára neje is lett.

Az ifjú párnak sok csemetéje lett, fiúk s lányok, szépek és kedvesek mind senki másé — az anya szavai szerint, kit a család dolgainak szaporodásával versenyt tartott. Az asszony dolgos, a férj — minden bogarai mellett — a legszeretremelőbb férj. Minden szabad idejét a tengeren tölti, mi már akkor sok gondott okozott a jó asszonynak, főleg mikor legidősb fia Mór tengerész lett.

Elvitorlázott, azóta nem látták. Richard mesternek is e közbé rossztermésű volt és per útján rosszul kezdett menni a sorsa.

Mind ez más okokból eredt kellemtelenségek vége az lett, hogy elhatározta hazáját Amerikával cserélni fel. Jól lehet neje s gyermekei jobb szerettek volna szülőföldükön maradni, melyhez anyyi édes kőtelek fűzte őket, de se könyek, se kérsere nem hajolt az elkekeredett Richard mester.

Neje, 5 gyermeke és vagonával hajóra szálltak, az út jó részét már szerencsésen megtették, nem voltak messze az újföld partjaitól, midőn a kedvezőtlen szélány évihar messze visszalökte őket. Három napig ellen állt az erőshajó a viharnak de a negyedik nap az árboezok, a vitorlák letörték, a hajó hétézok kapott, melyet már csak akkor vetettek az általános zürzavarban észre, midőn a víz már több lánynyi magas lett. A svivattyúk e bajon nem bírtak meg segíteni. A nagy sájkába leereszté 3 idősb gyermekét s ép ezeket

